

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXIX | 8. avgusta 2020 - Buenos Aires, Argentina | Št. 13

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

NA ROMANJU TREH SLOVENIJ O KOROŠKI IN DANAŠNJEM SLOVENSTVU

Presežen kraj, predavanje, ki ti še dolgo odmeva, srečanje s prijatelji, ki prihajajo z različnih koncev. Romanje treh Slovenij na Svete Višarje je vse to. Vsako leto je drugačno, pa čeprav ostaja formula nespremenjena, vsako leto je srčno, navdušujoče. Tudi 2. avgusta letos je bilo tako, pa čeprav so bile razmere zaradi pandemije izredne, pa čeprav so sveto mašo darovali na prostem, na ploščadi za cerkvijo, pa čeprav se je napovedovala nevihta.

Slovinci iz treh Slovenij so k temu svetemu kraju romali 32. leto zapored. V izrednem letu, ki bo ostalo zapisano v naši zgodovini skupaj s stoletnicami, ki jih letos obeležujemo na Koroškem in na Primorskem. Pandemija je še kako posegla v naš vsakdan, virus, ki straši svet in se prosto širi, dokler ga ne bo premagalo cepivo, še naprej pogojuje dogajanje na vseh področjih. Tudi Romanje treh Slovenij: varnostna razdalja, zaščitne maske, marsikoga je tudi prisilil, da je ostal doma. Pa še vreme: na Svetih Višarjah je letos deževalo, prej in potem. Zapustili smo Gorico, ki jo je gredo 35 stopinj, ko nas je gondola pripeljala k priljubljeni romarski cerkvi, ki kraljuje na Tromeji, je bilo stopinj za polovico manj.

Prireditelja, Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi, sta letošnje srečanje posvetila Koroški, ki jo

je pred sto leti razkosal plabiscit. Osrednji govorec je bil koroški duhovnik, družbeni in kulturni delavec, župnik in predsednik Kršćanske kulturne zveze mag. Janko Krištof. Njegove besede so bile izbrušene, misli čiste, tudi osebne, brez romantike, bile so stvarne. Sto let upora, obljub in prevar – Koroški Slovenci med samobitnostjo in povezovanjem s celotnim narodnim telesom. Tako je naslovil svoje daljše razmišljanje, v katerem je spregovoril o današnjem slovenstvu na Koroškem, stoletnem preganjanju slovenske besede, življenjski moči skupnosti, pa tudi o ideološki razklanosti slovenskega naroda, komunistični revoluciji, vladi Janeza Janše, ki je deležna pritiskov in napadov, ker ogroža monopol sistema, ki je na komunistični revoluciji nastal.

Poglejmo nekaj poudarkov. Slovenska narodna skupnost danes doživlja dokaj ugoden trenutek: Korošci so dobili in dobro sprejeli slovenskega škofa Jožeta Marketza, ozračje se je v zadnjih letih zelo izboljšalo, Olga Zablatnik, por. Voglauer je kot koroška Slovenka prevzela deželno vodstvo Zelenih, bila izvoljena v parlament, s svojo politično energijo je veliko prispevala, da je bila v koalicijsko pogodbo zapisana marsikatera slovenska zahteva. Tudi na kulturnem področju je prišlo do pomembnih priznanj za Majo Haderlap, Florjana Lipuša, "povrhu še Nobelova nagrada Petru Handkeju, ob kateri je pred celotno svetovno javnostjo v originalu citiral iz slovenskih lavretanskih litanij".

Še eno navedbo veselega dogodka je nakazal Janko Krištof, in sicer presenetljivi politični obrat v Sloveniji ob odstopu Marjana Šarca, ki jih je na Koroškem nekaj mesecev pred tem učil, kako je treba biti enotni, doma pa je znal le odklanjati vsak pogovor z vodi-

teljem najmočnejše stranke Janezom Janšo. "Seveda nisem le zadovoljen z dokaj posrečeno sestavo vlade, vesel sem, da Janez Janši in SDS uspeva s spoštljivim ravnanjem s koalicijskimi partnerji ohraniti ravnotežje in notranjo enotnost. In to ni lahko," je še dodal letošnji govornik.

Slovenstvo na Koroškem pa je po drugi strani v enem stoletju močno upadlo. V 19. stoletju je bil Celovec pomembno slovensko mesto in Koroška močan narodni dejavnik, danes ni tako. 100 tisoč nas je bilo pred sto leti, 10 tisoč nas je danes, je dejal. To je rezultat stoletnega pritiska, begunstva rojakov po plebiscitu, načrtnega naseljevanja Nemcev. Protislovenski duh je ostal stalnica tudi po letu 1945. Takrat pa se je med Slovenci pojavilo še novo breme, ideološka diferenciacija. Naš politični nastop pa je polagoma tudi rodil sadove, je še dejal Krištof: šole, dvojezični napisi, samozavest, mediji. "Za vsako stvar pa smo se morali dolgo boriti in jo izboriti. Veliko uspehov je bilo zaradi privatnih iniciativ, ki so se uveljavile, in je politika morala slediti dejstvom."

V zadnjem delu nagovora se je posvetil ideološki razklanosti med Slovenci. "V pravo razklanost nas je med drugo svetovno vojno pahnila komunistična revolucija. Sedaj po skoraj tridesetih letih konca njihove vlade pa

se še vedno bijejo boji med tistimi, ki so jo izvedli, in njihovimi potomci, ter med tistimi, ki so bili njena žrtev. V tem smislu štejem to dogajanje med drugo največjo prevaro, ki smo je bili deležni tudi koroški Slovenci. Gre za zlorabo narodnoosvobodilnega boja v revolucionarne namene. Nihče si dotlej ni mogel predstavljati, da obstaja na Slovenskem skupina, ki je pripravljena žrtvovati vse, da bi le prišla na oblast. Šlo je le za eno samo prevaro slovenskega ljudstva."

Po predavanju je Janko Krištof vodil somišljenje, homilijo pa je podal delegat slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi msgr. Janez Pucelj. V ospredje je postavil pokončne kršćanske osebnosti, ki so vzor in moč, jasna zavest te naveze pa rodi odločnost, ki zavrne skušnjavca-lažnika in njegov šepet, da zadoskuje polovičarstvo. Prof. Lambert Ehrlich je izkrvavel na pločniku, pa navdihuje s svojim višarskim slovenstvom kot idejni oče slovenske samostojnosti. Zgorel je Balantič in živi v svoji upesnjeni molitvi kot program prihodnosti za naš rod. S kolom pobit je obležal blaženi Alojzij Grozde, pa živo pričuje o okrepčilnem Kruhu življenja, v moči katerega je stopil v temno noč daritve. Pričevalcev ne manjka, le pustiti jim je treba, da nas navdihujejo, je še dejal Pucelj. Prisotne je nagovorila tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, kvartet klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov je uvedel letošnje dogajanje s himnami, oktet Fantje z vasi pa je le obogatil mašno daritev, saj jim je za kulturni program načrte prekrižal dež, ki je udeležencem prizanesel skoraj do konca maše, potem pa ne več.

Erika Jazbar ZA SVOBODNO SLOVENIJO

SLOVENIJA | 3 mesece po koncu epidemije

Kmalu potem, ko se je v Sloveniji 4. marca 2020 pojavil prvi primer okužbe z novim koronavirusom, je bila 12. marca 2020 razglašena epidemija. Nova vlada je takoj ob nastopu uvedla vrsto ukrepov za zajezitev epidemije, ki so se pa že z mesecem aprilom začeli postopoma sproščati. Prav tako je sprejela ukrepe za pomoč gospodarstvu in prebivalstvu, ki so skupno težki prek šest milijard evrov.

Dva meseca kasneje, 14. maja zvečer, je Slovenija kot prva evropska država uradno razglasila konec epidemije.

Kakšna je bilanca po skoraj treh mesecih? Prikazujemo vam jo v nekaj številkah, ki jih primerjamo z argentinskimi:

	ARGENTINA	SLOVENIJA
Število okuženih	235.677	2.233
Sedanje število bolnih	127.969	181
Testiranja	812.564	136.455
Prebivalstvo	45.236.884	2.078.968

Tudi po uradnem koncu epidemije so še naprej veljali nekateri varnostni ukrepi, med njimi testiranje obolelih, izolacija bolnih, iskanje kontaktov, karantena za visoko rizične tesne kontakte, higiena rok in kašlja ter spoštovanje fizične distance.

Vrstile so se sprostitve raznih dejavnosti: trgovine so z omejitvami odprle že 4. aprila, sledili so 20. aprila gradnja, servisi, šport na prostem, nekateri prevozi; knjižnice, galerije in muzeji so odprti od 29. aprila dalje, javni prevozi, zdravstvene in zobozdravstvene storitve pa od 11. maja. Otroci so se vrnili v vrtnice in šole po 18. maju. Zbiranja ljudi so bila sproščena 1. junija, in sicer do 200 ljudi, kar je 15. junija bilo razširjeno na 500, nato pa 30. junija spet skrženo na 50 in 9. julija do 10.

Čeprav nam je zaenkrat nemogoče misliti na kako potovanje v Slovenijo v bližnji prihodnosti, nas seveda prav posebno zanimajo pravila za prehajanje meje in vstop v Slovenijo.

Pri prehajanju državne meje veljajo določene omejitve, odvisne od tega, iz katere države prihaja obiskovalec oz. se vrača državljani. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) natančno spremlja epidemiološke razmere v Sloveniji in svetu ter oblikuje

ocene epidemiološkega stanja v posamezni državi. Na podlagi teh ocen vlada določa sezname držav, za katere veljajo različni ukrepi pri vstopu v Slovenijo.

28 "epidemiološko varnih držav" je uvrščenih na zeleni seznam. Osebe, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v državi na zelenem seznamu in prihajajo iz teh držav, lahko v Slovenijo vstopijo brez omejitev in karantene. Edina ameriška država na tem seznamu je Urugvaj.

Države s poslabšano epidemiološko sliko so uvrščene na rdeči seznam. Vsem osebam ne glede na državljanstvo ali državo bivanja, ki prihajajo v Slovenijo iz teh držav, se odredi 14-dnevna karantena. Argentina je bila dodana na ta seznam 17. julija, trenutno je na njem 58 držav.

Vse ostale države so uvrščene na rumeni seznam, za odredbo karantene se za osebe, ki vstopajo v Slovenijo iz teh držav, upošteva več dejavnikov.

Vroča točka je v času dopustov meja s Hrvaško, ki je sicer na rumenem seznamu in kamor so se v zadnjih tednih napotili številni Slovenci. Piše se o naraščanju okužb, o preveliki sproščenosti v letoviških krajih in o neupoštevanju varnostnih pravil. Posledice bodo jasne čez nekaj tednov, strah pred morebitnim drugim valom epidemije pa narašča tudi v Sloveniji.

Mariana Poznič

NOGOMETNI TURNIR ARGENTINSKIH PRIJATELJEV

V nedeljo, 5. julija, se je v Ljubljani vršil nogometni turnir argentinskih prijateljev. Potekal je v ND Črnuče, sodelovalo je 6 ekip: Albanija, Argentina (organizator), Nigerija, Peru, Literati in člani ND Črnuče.

Poleg športnega programa je bilo poskrbljeno tudi za družabnost in kulinariko: argentinska glasba, igre za otroke, dobra hrana in druženje s prijatelji. Vse z namenom, da se tudi v Sloveniji ohranijo argentinske korenine in prijateljstva!

IN MEMORIAM | *Marjana Skvarča Urbančič*

Preljubi mami, v najdražji spomin!

Na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra 1927, si se rodila v številni družini dvanajstih otrok, v Št. Joštu nad Horjulom na Notranjskem. Delo, molitev in pesem so napolnili njevali Skvarčev dom, Janca in Marije Malavašič. Rastla si obdana z ljubeznijo in veseljem, a že v zgodnjih mladostnih letih si spoznala trpljenje, ob grozoti vojne, ki ni prizanesla štirim bratom, kruto umorjenim. Taboriščna leta in pot begunstva so te zaznamovala in močno utrdila. Po prihodu v Argentino si se 6. februarja 1949 poročila z Bogom Urbančičem: v cerkvi Santa Julia je msgr. Anton Orehar sklenil prvo slovensko poroko.

Bila sta odprta za življenje in stvarnik vama je zaupal kar 11 otrok. Skupaj sta trdo delala in nas z zgledom vzgajala v veri in ljubezni do Boga, do slovenstva, v kulturi dela in v darovanju bližnjega. Velik križ, ki si ga z vso

ljubeznijo objela, je bila bolezen Gregorčeka, skozi dolgih 57 let. Pred dvema letoma, prav na isti dan - 27. julija - ko si ti zaključila zemeljsko življenje, je on odšel iz tvojega naročja v Božji objem. Bila si trdno prepričana, da uživa nebeško srečo, zato si se mu vsak dan priporočala! Tvoje velikodušno srce je pritegnilo tvoje otroke, snahe in zete. Vsakega od 39 vnukov si dobro poznala in imela do vseh ljubeč odnos. Osrečilo te je tudi 29 pravnukov, ki so ti bili pravi biseri! "Kdor seje, tudi žanje!" In ti, mama, si sejala samo dobroto, ki je izžarevala iz tvojega plemenitega, milega in ljubečega srca! Razdajala si se vse življenje za svojo družino! Dolge mize so pogosto napolnjevale tvoj

dom z vrtičem, otroškimi živzavom, petjem in kleptom. Življenje slovenske skupnosti si vedno spremljala in se rada udeleževala svetih maš, prireditev in srečanj. Kdor te je poznal je v tebi odkril blag, prijazen obraz, izraz čiste in mirne duše, ki je v vsem odkrivala in izpolnjevala Božjo voljo!

Bila si žena molitve, polna zaupanja in nemajne vere v božjo pomoč in Previdnost. Za Bogom, najraje Marijo častim... Njima si z vso gorečnostjo rada prepevala. Do zadnjega te je nebeški Oče ohranil bistro, nasmejano, živahno, polno hvaležnosti, ki si Njemu in nam dnevno izkazovala. HVALA ti, ljuba mama, za vso ljubezen in najlepši zgled, ki osvetljuje naše življenje! A v nebesa zdaj se preselila, nam v stiskah hitro prišlo; pri Bogu zdaj je sreča vsa, naj mir ti in plačilo da!

Tvoji otroci z družinami

IN MEMORIAM | *Davorin Hirschegger*

MENDOZA

Davorinu v spomin

Svetovna epidemija nas ogroža že nad šest mesecev. Nismo je pričakovali. Pritihotopila se je v vse države sveta, prisilila nas je vizolacijo na svojih domovih, prekinita naše delo in vsak dan očitno povečuje občutljivost za zdravje. Razmišljamo, priporočamo se Božji previdnosti in zaupno pričakujemo v še nejasno bodočnost.

Tako vzdušje nas je sončnega opoldneva 3. julija kot strela iz neba presunila novica: srčni napad - infarkt je poškodoval našega sorodnika in prijatelja Davorina Hirscheggerja.

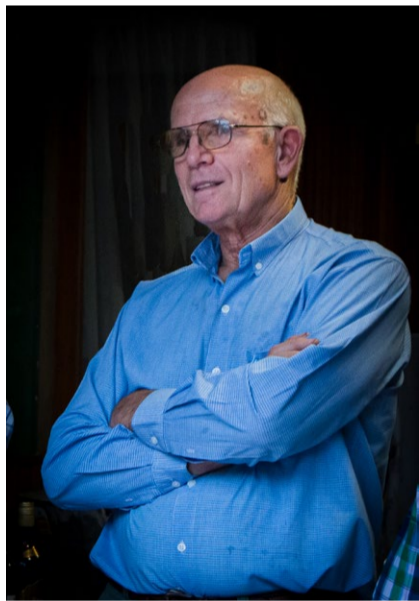
Hvaležni smo bili, da je takrat še pravočasni in nujni zdravniški poseg preprečil hujše posledice. Po petindvajsetih dneh nas je Davorin zapustil, Gospod ga je poklical v svojo Hišo v sredo, 29. julija.

Davorin Hirschegger je bil rojen 27. decembra 1946, v Seebodnu, v bližini Millstattskega jezera na Koroškem. Tam so mamiče begunskega taborišča Spittala rojevale svoje otroke.

Hirscheggerjeva družina se je leta 1948 naselila v Mendosi - Argentini. Oče Rudi je pri Društvu Slovencev prevzel vso gledališko dejavnost, vse življenje se je bil posvečal režiserstvu. Mati Marica Kranner je pomagala pri deklinskih nastopih, z veseljem je učila rajanje za mladinske dneve.

Davorin je doraščal in oblikoval svoj značaj v slovenski skupnosti. Vestno se je posvečal svojim prijateljem in sovrstnikom. Zaljubljen se je v Anico Grintal in skupaj sta ustvarila in gradila svojo družino. Brez svojih otrok sta se posvetila skupnosti in številni rodbini. Davorin je bil mnogim otrokom drugi očka, dedek in stric. Vsi so ga imeli zelo radi. Z njim so uživali ker so čutili njegovo navdušenje in ljubezen!

Davorin je podedoval očetovo sposobnost za režiranje in poklic za lepoto. Po Rudijevi smrti je prevzel važno odgovornost mendoškega odra. Bil je tudi navdušen športnik, zaljubljen v naravo in mendoške gore. Sodeloval je pri gradnji prve Planinske kočice »Jože Kastelic« v Los Penitentes

in pri selitvi na novo lokacijo, določeno zaradi gradnje nove avtoceste. Pozneje je vodil povečanje spalnega prostora in kopalnic. Pomagal in učil je mladino smučanja ter zagotavljal uspeh letnih taborjenj, posebno ob zimskih počitnicah. Kot navdušen športnik je užival pri odbojki, bil trener in igral v mendoški skupini tudi izven slovenskega kroga. Posvečal se je športu in mladinskim organizacijam. Bil je predsednik Fantovske zveze, kulturni referent in nekaj let predsednik društvenega odbora. Stalno je bil navzoč pri popraviljanju in vzdrževanju skupnega Slovenskega doma.

Vsako leto je z veseljem prirejal mehanizacijo in pripravo krvavic, ki vsako zimo zberejo v Slovenskem domu največje število prijateljev pri skupnem kosilu. Njegov bogat inženirski čut nas je stalno spremljal, vse je smatral možno popraviti ali izboljšati, ni se upiral nobeni težavi. Občudovali smo pestrost njegovih talentov.

Omejitev karantene so 29. julija 2020 zahtevale zelo omejen pogreb. Samo deset najbližjih je Davorina smelo spremiti do zemeljskega počitka. Ostali smo v svojih avtomobilih opazovali žalostno slovo. Premišljevali smo, kako bolj slovesno bi želeli

pozdraviti našega priljubljenega in zvestega prijatelja.

Z ženo, Grintalovo Cvetko, sva se žalostna vrnila domov. Po vseh dogodkih sem iskal samoto v svojem svetu. V knjižnici sem pričakoval najti potreben mir. Zagledal sem pesmarico našega najbolj priljubljenega sodobnega slovenskega pesnika Toneta Kuntnerja. V spominu se mi je prikazala njegova poezija »Ni konec«, pri kateri me je presenetila pesnikova preprostost, realnost našega življenja in upanje v bodočnost, v nadaljevanje ljubezni »od korenin do vej.«

Prisluhnimo ji:

NI KONEC

Ni konec,

*ko pride tvoj zemeljski konec.
Le vsakodnevno orodje pospraviš
in se odpraviš k počitku.
Po isti poti, koder odhajaš,
nevidno prihajaš nazaj -
med svoje, ki jih ne nehaš ljubiti
in ki živijo od tvoje ljubezni.
In tvoja prisotnost je bolj prisotna
kot kdajkoli prej:
Na vseh poteh, v vseh rasteh
od korenin do vej.*

Predragi Davorin: tvoj odhod nas je hudo prizadel, zelo te bomo pogrešali. Marsikaj se bo spremenilo. Posebno pri slovenski skupnosti: manjkala nam bo domoljub, stalni zavedni delavec, režiser in zvest prijatelj. Želimo, naj ti Gospod podari zaslužno plačilo v neskončni Ljubezni, v Nebeškem raju!

Prosimo te, »nevidno prihajaj nazaj - med svoje, ki jih ne nehaš ljubiti in ki živijo od tvoje ljubezni.«

V imenu vseh sorodnikov, prijateljev in Društva Slovencev v Mendosi izražamo globoko sožalje žalujoči ženki Anici, tvojim sestram Mariji, Marti, Anki in Heleni z družinami!

Dobri Bog naj ti vse poplača!

Božidar Bajuk

Naročilo mojemu vnuku

Prišel si k meni, ko že dan ugaša,
- uresničitev ponovljenih sanj - ;
ko že jesen mineva, spet pomlad,
iz starega že stebela, nov poganeček.
Od sina sin, dvakratni sin,
to ti si, vnuk moj, ki prihajaš k meni,
da daljšaš moje mi življenje,
in pa spomin na moje ime, in name...
Morda v življenju kakšno mojo
boš lastnost ohranil,
a Bog ne daj, da moje bi slabosti in napake.

Vnuk, moj vnuk, zdaj me poslušaj:
V življenju bodi dober in koristen drugim,
naberi si le to, kar v roko,
ne da jo napneš, zajameš.

Kdor si preveč stvari nagrabi, suženj jim postane,
kdor jih pa malo, on nad njimi gospodari,
zato ostane bolj svoboden. In vedno se zavedaj,
da je svoboda vseh dobrin dobrina.

In ne pozabi kaj nekdo na hišna vrata je napisal:
»Vse je bilo od drugih, vse ostane drugim«.

Jaz pa dodam:

Bogat ni tisti, ki nakopiči si bogastva,
ampak le ta, ki dušo z svetlimi spomini si napolni.

Bodi preprost, odkritosrčen in prijazen,
vedno nekdo potreben tvoje bo ljubezni.

Morda ne boš dosegel višje učenosti,
morda ne boš imel preveč talentov,
nič hudega, a pridobi si najdragocenejši talent,
in ta je dobrosrčnost.

Zato ohrani čisto si srce otroka,
in ko že mož boš, ostal otrok bo v tebi,
tak kot si zdaj.

In tvoje bo življenje lepše,
in globlje užival boš lepote tega sveta.

Še enkrat naj ti ponovim, moj vnuk:
Poskušaj v življenju biti dober in koristen.
To danes ti naroča oče tvojega očeta,
tako sem dvakrat oče tvoj.

Tvoj stari oče

Po pesnitvi Juana Burghija,
dnevnik La Prensa - 1970,
poslovenil Franci Markež
(ob godu sv. Ane in sv. Joahima)

ANDREJ FINK Duhovno obhajilo 2020

Le zvon na Te nas danes še spominja.
Ne moremo do Tebe, vir dobrote!
Bi mislil, da ostali smo sirote.
Pred nami se rasteza le pustinja.

Kot da bi skrile se. Naš se dan spreminja
brez Tebe v meglo in nevarnost zmote.
Do Kruha radi bi, nebes vrednote.
Tihota Tvoja zdaj Te v plašč zagrinja.

Pa vendar tu si, v polni veličini.
Ob meni, dragih, upajočih Vate,
iščočih v nebeški Te čistini.

Naš duh je prostor že pripravil Zate.
Razdaj se nam v svoji globočini!
Daj, zvon! Zapoj in opogumi brate!

OkrOgle OBLETNICE | *Dr. Vojko Arko* (1920 - 2000)

Pred 100 leti se je rodil v Ribnici Vojko Arko, planinec, pisatelj, dopisnik Svobodne Slovenije in raznih gorniških publikacij po svetu, pobudnik in gonilna sila andinizma med Slovenci v Argentini, učitelj in ustanovni član Slovenskega planinskega društva v Bariločah.

Življenjepis dr. Arka

Vojko Arko se je rodil 19. avgusta 1920 v Ribnici na Dolenjskem. Maturiral je leta 1938 na klasični gimnaziji v Ljubljani, leta 1944 pa je diplomiral na Pravni fakulteti na Ljubljanski Univerzi. Študije je nadaljeval v Padovi (Italija), kjer je doktoriral iz političnih ved.

Med drugo svetovno vojno je delal za zavezniške obveščevalne službe. Zaradi političnega delovanja so ga Nemci leta 1944 aretirali. Odpeljan naj bi bil v koncentracijsko taborišče v Nemčijo, vendar je zaradi konca vojne transport prišel samo do Verone. Vrnil se je v Padovo, kjer je bil tolmač pri angleški vojski.

Marca 1948 je emigriral v Argentino. V Buenos Airesu se je zaposlil pri ministrstvu za javna dela, a se kmalu preselil v San Carlos de Bariloche (1949).

V Bariločah je bil do leta 1962 uradnik in knjigovodja pri podjetju Raynoff y Caldart, potem pa z družino odprl trgovino z obleko in športno opremo, kjer je delal vse do upokojitve.

Umrli je 9. marca leta 2000 in je pokopan na pokopališču gornikov pod Cerro Lopez (Bariloche).

Planinec in gonilna sila andinizma med Slovenci v Argentini

Vojko Arko je bil eden najvidnejših andinistov med Slovenci v Argentini. Bil je eden od ustanoviteljev leta 1951 (blagajnik v prvem odboru in dolgoletni odbornik) Slovenskega planinskega društva.

Med leti 1952 in 1968 je bil član upravnega odbora Cluba Andino Bariloche ter pobudnik za gradnjo planinske kočice Refugio Frey ob jezeru Tonček na Catedralu, pomagal je graditi tudi slovenske postojanke in bivake po raznih gorah v okolici Bariloč.

Od leta 1952 pa do upokojitve je bil tudi knjižničar Cluba Andino Bariloche.

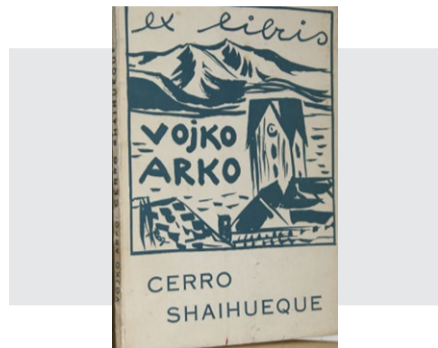
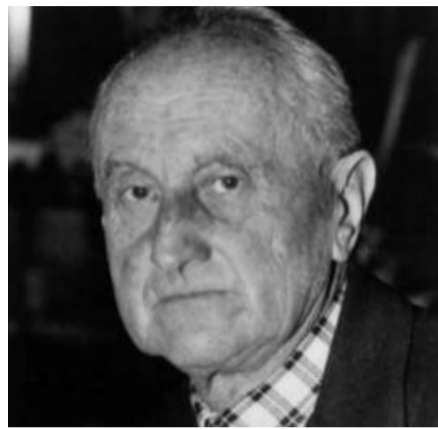
Udeležil se je številnih odprav v argentinske in čilske Ande (nekaj tudi prvenstvenih) - Paine, Balmaceda, Tronador, Tres Picos, Lanín.

Leta 1969 so enega od vrhov ob izviru reke Turbio (Santa Cruz) poimenovali Cerro Arko.

Od leta 2001 se po Vojku Arku imenuje tudi bivač, ki so ga Slovenci postavili na Cerro Capilla.

Sam dr. Arko je tako opisal začetke slovenskega andinizma v Bariločah (celotni članek lahko preberete v Zborniku Svobodne Slovenije leta 1953):

«Slovenski andinizem se je rodil v »Veneti«. V tem je njegova tragika in veličina. »Veneta« — zgrbljen, lesen patagonski »boliche«, z vegastnim podstrešjem in kar udobno ter čedno pivnico, »Veneta«, v kateri se zgrinja jo chilotski peoni, laški zidarji, pa stanovalci in pijanci vseh narodnosti. Dolge mesece je bila naš dom. Iz tega »hotela« sva s Slavcem Adamičem aprila leta 1949 podvzela skromne plezalne poskuse v Bahia Lopez. Brez vsake opreme, v strganih copatah in s toliko denarja v žepu, kolikor sva ga potrebovala za avtobus. Junija istega leta sta se pojavila v »Veneti« dva nova obraza: novodošleca sta se predstavila kot France Jerman in Janez Flere. Povedala sta, da bosta smučala in tekmovala. Sprejeli smo ju z vsem navdušenjem in rezultati so izpolnili naše nade. Dosegla sta prvi dve mesti na tekmovanju lokalnega Cluba Andino Bariloche. Novica o tem uspehu je dvignila v Buenos Airesu še tretjega smučarja iz bolniške postelje. V sončnem zimskem jutru se je izkrcal suh, bled fantiček

iz zaprašenega patagonskega vlaka. Jerman ga je seznanjeval: »Dinko Bertoncely«. Na tihem sem zmajeval z glavo: »Tole revše bo tekmovalo?« Še tisto popoldne je odšel na Catedral in čez tri dni se je že pomeril v veleslalomu, pa je žal pri zadnjih vratih odfrčal. Kljub temu je dal njegov čas slutiti, da bo tudi tretji slovenski tekmovalac resno posegel v borbo, ko se bo zdravstveno popravil. Res so gore, sveži zrak, pa dilce in sneg Dinkota hitreje ozdravile kot praški, pilule in injekcije v velemestu. Zaradi ponesrečenega starta je sicer za tisto leto izpadel iz najvišje konkurence, toda z lahkoto je dosegel nekaj dobrih mest v drugorazrednih tekmah. Medtem je France Jerman z gotovostjo zmagal v smučkem teku, s časom in v stilu, ki sta bila za bariloške prilike pravo presenečenje.

....

Ker zanimanje za gore in beli šport pri slovenskih bariloških naseljencih ni slučajno in ni omejeno le na posamezne osebe, temveč zajema vse večji krog ljudi, se po srečno izvršenem skupinskem izletu na Cerro Capilla ustanovi 22. februarja 1951 Slovensko planinsko društvo Bariloche, ki nastopa za javnost kot »Grupo Escalador Esloveno« (Slovenska plezalna skupina). V društvo se vpišejo skoraj vsi bariloški Slovenci in po prevzemu Pangrčevega orodja in po prejemu opreme, ki jo je prinesel ing. Kertelj iz Italije, razpolaga s prvim inventarjem. “

Učitelj, pisatelj in dopisnik

Z ženo Mileno je dr. Vojko Arko poučeval slovensko zgodovino in literaturo na Slovenskem srednješolskem tečaju ravnatelja Marka Bajuka v Bariloškem odseku. Po Arkovi smrti so tam organizirali razstavo o njegovem delu in po njem tudi poimenovali tamkajšnji odsek slovenskega srednješolskega tečaja.

Dr. Arko je pisal poročila, eseje in črtice o življenju v Bariločah in o dosežku vrhunskih slovenskih andinistov. Objavljal je v slovenskih časopisih in revijah v Argentini (skoraj v vseh Zbornikih Svobodne Slovenije je kakšna črtica ali poročilo dr. Arka), pa tudi v tržaški Mladiki in ljubljanskem Planinskem vestniku, v španščini v argentinskih gorniških publikacijah, nekaj tudi v nemščini (za Journal der schweizerischen Stiftung für alpine Forschung) in angleščini (za American Alpine Journal).

Napisal je tudi nekaj knjig:

- Dhaulagiri (1956) - soavtor Dinko Bertoncely. Opisuje doživljanje mednarodne argen-

tinske odprave na Himalajo leta 1954.

- Planinske zgodbe z Nahuel Huapija (1975) - V devetih gorniških zgodbah opisuje življenje v krasnem gorskem okolju.

- Ljubezen po pismih (1975) - Opisuje spomine na osem planinskih podvigov.

- Cerro Shaihueque (1987) - Spomini na prve Slovence, ki ko se leta 1948 naselili v Bariločah, zgodovinski oris Patagonije in Bariloč in tragična usoda araukanskih indijancev.

- Otto Meiling (1991) - v španščini. Življenjepis in delo enega največjih andinistov Bariloč.

Dr. Arko je bil tudi pobudnik za izdajanje zbornika Gore, glasila Slovenskega planinskega društva Bariloche, ki je izhajal med leti 1955 in 1996.

Razna Arkova literarna dela so vključena v dve antologiji izseljenske pripovedne proze:

- Pod Južnim križem: antologija emigrantske proze 1945-1991, Celje 1992

- Ob srebrni reki: kratka proza argentinskih Slovencev, Ljubljana 1993

Dinko Bertoncely o dr. Vojku Arku:

Dinko Bertoncely, soustanovitelj Slovenskega planinskega društva v Bariločah, vrhunski plezalec-alpinist in prijatelj dr. Vojka Arka, je za Planinski vestnik prijatelju ob smrti takole napisal:

“Ko smo Te nosili po strmi stezi proti gorske-mu pokopališču pod Lopezovo steno, o kateri si tako rad govoril kot o svoji steni, sem v mislih pohitel nazaj za pol stoletja, v dobo, ko sva se spoznala in postala iskrena prijatelja.

Začelo se je na bariloški železniški postaji, kamor si me prišel sprejet v družbi Frenka in Janeza. Ne da bi me dobro spoznal, si me sprejel kot prijatelja; dovolj Ti je bilo dejstvo, da sem smučar in gornik. Skoraj nehote in ne da bi se zavedla, si postal moj varuh in svetovalec. Kar lepa družbica se nas je znašla okoli leta 1950 v Bariločah, vsi navdušeni planinci, plezalci in smučarji, in mislim, da si kar za vse postal neke vrste duhovni vodja. To ni bila lahka doba za nove naseljence v teh krajih; vsi s Teboj vred smo se borili za obstoj, kar pa ni preprečilo, da se ne bi z vso mla-

Slovenski andinisti so postavili prvi križ na Cerro Capilla leta 1952

dostno ihto zagnali v gore. Začela se je cela vrsta vzponov, ponovitve vseh znanih smeri v okoliških hribih, in ko smo na lepem ugotovili, da je nešteto vrhov še nepreplezanih in brez imen, ni bilo več meja našemu navdušenju. Pri vsem tem razpoloženju si bil Ti vedno z nami; lahko bi rekel, da si bil kljub temu, da večkrat nisi bil osebno prisoten, alma mater našega udejstvovanja v hribih. Zbiral si podatke, zemljevide, opise smeri, da si nam s tem olajšal podvige, po končanih turah si pa vse dosežke skrbno zabeležil v knjigo vzponov, v katero si začel zapisovati že v februarju 1949.

Po ustanovitvi Slovenskega planinskega društva v Bariločah in do zadnjega dne Tvojega produktivnega življenja si pisal in pisal. Praktično vsi naši podvigi, na novo začrtane smeri v stenah Lopeza, Tronadorja, med Katedralskimi stolpi, na Celinskem ledu Patagonije, Antartike, Himalaje in še marsikje, vse je ostalo dokumentirano in popisano v črticah, spisih, poročilih. Brez Tvojega navdušenja in požrtvovalnosti bi se vse to izgubilo. Skoraj si upam trditi, da bi tudi Slovenska steza, ki vodi mimo bivaka »Pod Skalco« do Tončkovega jezera v Katedralskem pogorju, pod »Slovenskim Zvonikom«, ne obstajala, če ne bi bilo Tebe, ki si nas navduševal in nekako priganjal k delu, kateremu smo se mlajši kaj radi izognili. Tudi križ na gori Capilla in slovenska steza do bivaka »Slovenija« v dolini tolmunov imata Tvoj neizbrisen pečat. V goro Capillo si bil skoraj zaljubljen; ne morem pozabiti, ko sem bil tik pred Tvojim odhodom v večnost pri Tebi, kako so Ti oči v veselju zasijale in se Ti na široko odprle, ko sem Ti na kratko poročal o našem skupnem izletu na Capillo za 49. obletnico bariloškega SPD. Tako si bil slaboten, da si se praktično že poslavljaj, zelo mi je bilo hudo, vendar sem bil vseeno vesel, da sem Ti v zadnjih urah vsaj za trenutek pregnal temne misli, ki so Te brez dvoma mučile.

V Bariločah ne poznam človeka, ki Te ne bi spoštoval, če že ne imel rad. Odkar deluje v našem planinskem »Stanu« Aljaževa šola, si bil neutruden učitelj in profesor, mladina Te je imela rada in Te je spoštovala, ker si ji nudil vse, kar si imel v sebi, z vso ljubeznijo in dobro voljo. Na vseh naših prireditvah si bil prisoten, vedno si bil pripravljen pomagati in sodelovati. Rad si zapel z nami, saj to je tudi Tebe spominjalo na tiste večere v gorskih kočah ali ob tabornem ognju, ko smo dostikrat tudi pozno v noč prepevali. Tudi deklamiral si rad, sploh Prešerna, saj si skoraj vse znal na pamet. Še danes mi ni jasno, kako si si mogel zapomniti celoten Krst pri Savici, Sonetni venec in še marsikaj drugega. Vsa slovenska skupnost, ogromno Bariločanov, večina članov Cluba Andino Bariloche, vojaška častna straža nas spremlja do Tvojega zadnjega počivališča pod Tvojo severno steno Lopeza. Prosili so me, da bi Te na kratko ogovoril in se poslovil od Tebe v imenu društva - oprosti, Vojko, nisem zmogel...

Govoril je Vicente, bivši predsednik Cluba Andino Bariloche, omenil je vse, kar je bilo treba povedati, iz vsega pa je zvenelo globoko spoštovanje in celo občudovanje. Močno nas je ganilo, da so Te tudi argentinski prijatelji tako upoštevali. V govoru se je poslovil tudi predsednik SPD Bariloče, nakar so Ti zapeli naši najmlajši in v slovo Ti je zatrobil trobentač vojaške godbe.

Dragi Vojko, s Teboj sem izgubil najboljšega prijatelja, poštenega, zvestega, brez vsake zavisti in pripravljenega, da pomagaš v vsaki potrebi. V čast mi je, da sem Te spoznal in edino, kar mi še preostane, je, da se poslovim - in Bog lonej, da sva bla prjatla!

Pripravil Jože Jan

KOLENDAR

Verski program tedna na:

<https://sites.google.com/view/robertbrest>

PRISPEVKI

Prispevke za DUHOVNIŠKI SKLAD v času karantene, ko ni mesečnih nabirk pri slovenskih svetih mašah, lahko nakažete na naslednji bančni račun:

Titular Francisco Cukjati
Banco Prov. Buenos Aires
Caja de Ahorro 55106427
CBU 0140015103401551064276
CUIL 20-10465729-0

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO

V soboto, 20. junija, je bil v družini Damijana Kovačiča in Belén Desocio rojen sinček **Vinko KOVAČIČ**. Srečnim staršem čestitamo!

SMRTI

V Moronu je v sredo, 29. julija, v 96. letu starosti umrla gospa **Francka HORVAT roj. ŽEBRE**.

V Slovenski vasi je 28. julija umrl **g. Janez GRBEC**, star 74 let. Pokojni je bil brat duhovnika Mirka Grbca.

27. julija 2020 je v San Justu umrla **ga. Marjana (Manca) URBANČIČ roj. SKVARČA**, stara 92 let.

25. julija, je v Kamniku umrla **Minka BALANTIČ** - sestra pesnika in mučenca Franceta Balantiča. Naj počiva v božjem miru!

V San Justu je 16. julija umrl **Andrej SELAN** (81), aktiven član slovenske skupnosti v Argentini in nagrajenec ZS za delo v skupnosti.

Naj počivajo v miru!

MALI OGLASI

Krvavice, pečenice, suhe klobase (prekajene), čevapčiče lahko naročite pri Franciju Miklavcu, ki vam jih dostavi na dom.
tel/whatsapp 11 2766 8343

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

PIVO

Pivo je ena najbolj cenjenih in najstarejših fermentiranih pijač človeštva. Od leta 2007 se mednarodni dan piva praznuje vsak prvi petek v avgustu, tradicija, ki izvira iz majhnega bara v Santa Cruzu v Kaliforniji (ZDA). Praznovanje je pritegnilo toliko pozornosti, da ga trenutno praznujejo po vsem svetu.

Prve znake pivovarstva so odkrili pri Sumerkih v Spodnji Mezopotamiji (okoli leta 4.000 pr. Kr.). Pivo so delali iz ječmena. Kasneje so proizvodnjo piva izpopolnili v Babilonskem cesarstvu.

Prvi znani recept piva najdemo v Hamurabijevem zakonu, najstarejšim ohranjenem zakonu ustvarjenem v starodavni Mezopotamiji. Egipčani so pivo delali tako, da so ga mešali z medom, datlji in cimatom.

Pivo je v Evropo prišlo že v zgodnji bronasti dobi, okoli leta 3.000 pr. Kr.

Zmerno uživanje piva lahko zmanjša možnost srčnih obolenj in infarkta, japonski raz-

iskovalci pa so odkrili, da pivo z nizko vsebnostjo alkohola zmanjšuje možnost rakavih obolenj. Seveda pa pretirano uživanje piva (kakor tudi drugih alkoholnih pijač) lahko privede do alkoholizma in jetrnih obolenj.

Prisluhnimo, kaj nam o pivu govorijo pregovori in citati:

• **Več jih je utonilo v vinu in pivu kot v vodi.** (Nemški pregovor)

• **Dajte ljudem dovolj piva, dobrega in poceni piva in revolucije ne bo.** (Viktorija Britanska, angleška kraljica)

• **Usta popolnoma srečnega moškega so napolnjena s pivom.** (Staroegipčanski pregovor)

• **Človek, ki je izumil pivo, je bil zelo pameten.** (Platon, starogrški filozof)

• **Tudi najboljšo pivo lahko ustvarja slabe ljudi.** (Nizozemski pregovor)

• **Pivo, če ga pijete zmerno, pomirja temperament, poživlja duha in pomaga zdravju.** (Thomas Jefferson, ameriški matematik, politik in predsednik)

• **Kdor sedi doma, ga v gostilni ne bodo pretepli.** (Hrvaški pregovor)

• **Noben vojak se ne more pravilno boriti, če ni dobro nahranjen z govedino in pivom.** (Winston Churchill, britanski novinar, častnik, državnik in pisatelj. Nobelov nagrajenec.)

• **Nekateri pijejo od veselja, nekateri od žalosti, nekateri pa od zgodnjega jutra.** (Ruski pregovor)

• **Prodaja pokvarjenega piva je zločin proti krščanski ljubezni.** (Kodeks mesta Augsburg iz 13. stoletja)

• **Kozarec piva ne škodi - vodi zdravje v vaših žilah!** (Češki pregovor)

Izbral Jože Jan

“V nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, tam večno srečna bom!”

27. julija 2020, v 92. letu starosti, je odšla k ljubljenu Očetu naša draga mama, stara mama, prababica

† MARJANA URBANČIČ roj. SKVARČA

Ostala boš vedno v naših srcih!

Iskrena hvala vsem, ki ste z njo delili življenje, vero in prijateljstvo ter vsem, ki ste nas spremljali z molitvijo. Posebno se zahvaljujemo msgr. dr. Juretu Rodetu, g. Robertu Brestu, g. Franciju Cukjati, g. Pavlu Erjavcu in g. Leandru Adimari.

Žalujoci:

Sestra: Zinka Jelen roj. Skvarča z družino.

Brat: Marjan Skvarča z ženo Anico roj. Novak

Hčerke: Ani in mož Jože Horvat, Metka vd. Cencič, Emi in Aleksander Marušič, Irena in Lojzet Poglajen, Veronika in Lojzet Erjavec.

Sinovi: Božo z ženo Marijo Kopač, Franci z Zali Virc,

Evgen z Alenko Zupanc, Janez z Ino Durič, Jure z Marijo Zupanc.

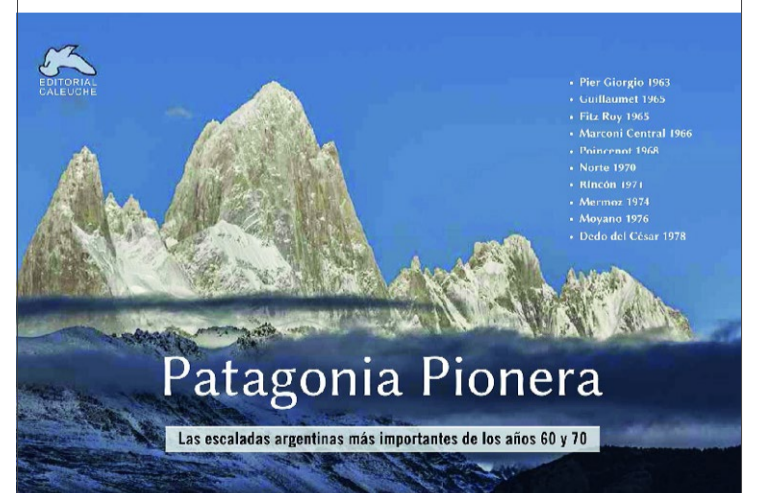
Vnuki in pravnuki ter ostalo sorodstvo.

Argentina, Slovenija, Chile, Turčija, Kanada

Slovenski andinisti v Argentini
Dinko Bertonec in Jure Skvarča

VENTAS: <https://carminalucis.mercadoshops.com.ar>

Patagonia Pionera

Las escaladas argentinas más importantes de los años 60 y 70

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

oblak